

Augsti godātais prezidenta kungs! Cienījamā premjerministres kundze! Godātais ārlietu ministra kungs! Ministri! Deputāti! Ekselences! Kolēģi!

Paldies ārlietu ministram par visaptverošu ziņojumu.

Turpinoties Krievijas pilna mēroga militārai agresijai pret Ukrainu, mums nav nepieciešams pārdefinēt savu svarīgāko ārpolitikas prioritāti. Mūsu aizsardzība un faktiski visas Eiropas aizsardzība šodien sākas uz Ukrainas–Krievijas frontes līnijas. Ļoti skaidri un nepārprotami paralēli NATO klātbūtnes stiprināšanai mūsu ārpolitiskā prioritāte ir Ukrainas ātrākas uzvaras veicināšana un Krievijas agresijas iegrožošana.

Aizvadītajos dziesmu svētkos kopkora veltījums Ukrainai spēcīgi rezonēja ārpus Latvijas robežām. Ieliekot savu dvēseli Ukrainas himnā, kopkoris savienojās ar Ukrainas tautas sāpēm un cerībām. Atbalstu Ukrainai īstenojam mēs katrs – valdības, pašvaldību līmenī un sabiedrības līmenī, Ukrainas draugi, uzņēmēji mieram, katrs Latvijas ziedotājs. Patiesa ārpolitiskā vienotība visas sabiedrības līmenī, par ko mūs slavē un apskauž mūs ārpus robežām un ar ko mēs katrs varam pamatoti lepoties. Šodien visi esam diplomāti.

Redzam, ka tieši tikpat skaidri un nepārprotami šādu ārpolitisko prioritāti sev definē arī mūsu tuvākie sabiedrotie reģionā. Tas visspēcīgāk redzams Baltijas valstu un Polijas sniegtajā atbalstā Ukrainai, bet nolasāms arī Somijas un Zviedrijas vēsturiskajos lēmumos par pievienošanos NATO. Izmantosim šo drošības izpratnes maiņu, lai vēl vairāk tuvinātu reģiona valstis, Saeimai šogad koordinējot sadarbību Baltijas un Ziemeļvalstu formātā. Pateicoties mūsu aktīvajai ārpolitikai un darbos demonstrētajai līderībai, aizvadīto divu gadu laikā notikusi nopietna izpratnes maiņa arī daudzās no frontes līnijas attālākās valstīs.

Taču karš turpinās, 701. diena. Teju ik dienu pienāk ziņas par jauniem krievu noziegumiem pret Ukrainas civiliedzīvotājiem. Gandrīz ik dienu agresors pastrādā jaunas zvērības. Starptautiskajos medijos ziņas no Ukrainas arvien biežāk konkurē ar ikdienas ziņām. Starptautiskajai sabiedrībai arvien grūtāk noturēt nemainīgu uzmanību Krievijas agresijai. Vēl vairāk – Krievijas agresija šodien nav vienīgā, kas met izaicinājumu starptautiskajās tiesībās balstītajai kārtībai.

Nupat Ukrainā tikos gan ar valsts amatpersonām, gan iedzīvotājiem – Latvijas sūtītās rekonstrukcijas palīdzības saņēmējiem. Saņēmu bezgala daudz sirsnīgu pateicības vārdu Latvijas tautai, taču visās sarunās spēcīgi sajutu Ukrainas cerību uz Latviju – cerību, ka uz starptautiskās sabiedrības paguruma fona Ukraina arī turpmāk varēs paļauties uz Latvijas nesavtīgo atbalstu un uz visu Baltijas valstu atbalstu, cerību, ka Ukraina arī turpmāk varēs paļauties uz Latvijas spēcīgo līderību, kas iedrošinās citus.

Mums nav tiesību pagurt. Jā, ukraiņi nešaubās, ka turpināsim atbalstu tik ilgi, cik nepieciešams, taču Ukrainas uzvarai tieši šodien nepieciešama ambicioza stratēģiska pieeja no visiem un katra sabiedrotā, skaidri un bez šaubām definēts kopīgs mērķis – nodrošināt uzvaru Ukrainā – un katra sabiedrotā spēcīga apņemšanās noteiktā laikā nodrošināt uzvarai nepieciešamo militāro spēju piegādi.

Stratēģiska pieeja palīdzības plānošanā Ukrainai būtu arī efektīvāks veids mūsu militārās industrijas attīstībai, jo kara iznākums nav akmenī iecirsts. Krievija šodien fronteī spēī piegādāt lielākas militārās spējas, un nevis tāpēc, ka Krievijas ekonomiskais un militārais potenciāls būtu pārāks par mūsu. Patiesība ir tāda, ka šī kara iznākums ir atkarīgs nevis no ukraiņu karavīru spējas veikt brīnumus kara laukā, bet tieši no Ukrainas sabiedroto, tāīad arī mūsu, politiskās gribas pakāpes. Arī Latvija var, un mums jāīdara vairāk Ukrainas uzvaras tuvināšanai, un tad varam pieprasīt līdzīgu rīcību arī no saviem sabiedrotājiem.

Kara resursu kontekstā vēīos izcelt vēī divus jautājumus, kuros ukraiņi ļoti gaida virzību un kuri var pat būtiski ietekmēt situāciju frontē. Viens ir saistīts ar Krievijas valsts aktīviem

Rietumvalstīs. Ukrainai, protams, ir cerība, ka mūsu nesēn pieņemtais "Maskavas nama" likums, Krievijas aktīvu pārņemšana Latvijā var kļūt par paraugu citiem. Pat ja "Maskavas nama" situācija nav tiešā veidā pārnesama uz iesaldētajiem finanšu aktīviem citās Rietumvalstīs, tomēr tas ir labs piemērs un labs sākums. Otrs ir Krievijas piekļuve mūsu resursiem – Rietumu tehnoloģijām, ko Krievija, par spīti sankcijām, joprojām spēj izmantot ieroču ražošanā... un tāpat apiet sankcijas.

Abi jautājumi ir pietiekami ilgi diskutēti dažādos formātos. Saprotams, ka tie nav viegli risināmi un nav arī vieglu risinājumu. Taču abos gadījumos vispirms ir nepieciešama politiskā griba un gatavība uzņemties līderību arī šo jautājumu virzībā. Mūsu reģions aizvadītajos gados jau daudzkārt ir pierādījis, ka spēja panākt izmaiņas ne vienmēr ir atkarīga no valsts izmēra. Ukraini pamatoti skatās uz mums ar cerībām.

Kolēģi, esot vienoti NATO aizsardzības nostiprināšanā un Ukrainas atbalstā, mēs šodien mērķtiecīgi veidojam drošības vidi, kurā turpināsim dzīvot. Viens no būtiskākajiem elementiem šajā pēckara Eiropas drošības arhitektūrā ir Ukrainas dalība Eiropas Savienībā un NATO. Tas ir vienīgais veids, kā garantēt Ukrainas drošību ilgtermiņā un arī ievērojami stiprināt Eiropas atturēšanas un aizsardzības spējas, jo Krievijas agresijas draudi nebeigsies ar Krievijas sakaušanu Ukrainā. Krievijas impērijas sabrukšanas agonija var turpināties vēl ilgi, tā var būt postoša un asiņaina. Ukraina vairs nevar palikt drošības pelēkajā zonā.

Es redzu, ka šajā Eiropas brīvības un drošības telpas paplašināšanas procesā varam arī turpmāk spēlēt nozīmīgu lomu ne vien politiski, esot starp dedzīgākajiem paplašināšanās atbalstītājiem, bet pavisam praktiskā līmenī, no parlamenta parlamentam – no Saeimas Verhovnai Radai – nododot savu iestāšanās sarunu pieredzi un daloties ar ievērojamo 20 gadu dalības Eiropas Savienībā un NATO pieredzi. Nupat vizītes laikā Kijivā ar Verhovnas Radas spīkeru vienojāmies par programmu, kurā ar mūsu augstskolu palīdzību strukturētā veidā apmācīsim Ukrainas parlamenta administrāciju, cenšoties veidot Ukrainas iestāšanās ceļu līdzenāku.

Ne mazāk svarīgs elements pēckara Eiropas drošībā ir Krievijas atbildības jautājums. Faktiski tiesību spēks ir daļa no globālās drošības. Tādēļ jo svarīgāk Latvijas atbildības jautājumu izrunāt ar valstīm ārpus mums ierastā sabiedroto loka. Šobrīd arī parlamentārajā līmenī ar Ukrainas kolēģiem meklējam jaunas iniciatīvas, kas palīdzētu izgaismot krievu kara zvērības starptautiskā līmenī.

Kolēģi, mūsu ārpolitiskā vienotība šodien ir nacionālās drošības jautājums. Šo dažu mēnešu laikā es ar gandarījumu secinu, ka tā izpaužas ne vien mūsu spējā vienoties par ārpolitikas pamatprincipiem, bet gandrīz vienmēr arī vienotā rīcībā. Gandrīz – jo vienmēr ir iespēja izaugsmei.

Ciktāl runājam par nacionālo drošību, iespējas izaugsmei ignorēt nedrīkstam. Mūsu stratēģisko partneru klātbūtnes, arī ekonomiskās klātbūtnes vairošanu Latvijā es redzu kā nacionālās drošības jautājumu. Te mērķis noteikti attaisno nepieciešamību vienoties ne vien par šo ārpolitisko vēlmi – nodrošināt ASV un Kanādas nozīmīgu ekonomisko klātbūtni Latvijā –, bet arī vienoties par mērķtiecīgu un vienotu rīcību valdības un Saeimas līmenī. Ekonomikas statistika mūs aicina nospraust ambiciozus mērķus un īstenot stratēģisku pieeju vienotas ārējās ekonomiskās politikas ietvaros. ASV un Kanādas ekonomiskā klātbūtne ir vienlīdz svarīga kā militārā klātbūtne.

Nobeigumā tikai neliela piebilde par pēdējo dienu diskusiju par Ukrainas kara sniegtajām mācībām. Viena no acīmredzamākajām mācībām ir par iekšējās drošības un informatīvās telpas nozīmi. Agresorvalsts mērķis ir ar dažādiem līdzekļiem un vēstījumiem mēģināt mūs šķelt, mēģināt mūsu sabiedrībā sēt šaubas par Ukrainas spēju turpināt cīņu pret Krievijas agresiju, mēģināt sēt šaubas Ukrainā par tās atbalstu Eiropas Savienības un NATO valstīs, mēģināt likt mums šaubīties par mūsu pašu un NATO spēju aizsargāt savu teritoriju.

Nepiedalīsimies šādu nepamatotu šaubu pavairošanā!

Paldies.